

Hyvinvointipalveluiden talousarvio 2026

Hyvinvointilautakunta 23.10.2025 § 87

14/02.02.00.01/2025

Kunnanhallitus on kokouksessaan 18.8.2025 §:ssä 168 antanut vuoden 2026 talousarvion ja taloussuunnitelman 2027–2028 valmisteluohjeet. Kuntalain §:n 110 mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Lautakuntien talousarvioesitykset tulee olla käsitelty lokakuun loppuun mennessä.

Talousarvio ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvion tulee pohjautua päivitettyyn kuntastrategiaan sekä voimassa oleviin suunnitelmiin mm. hyvinvointikertomukseen. Se on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviovalmistelussa tulee huomioida toimintaympäristön jatkuva muutos ja siihen varautuminen. Toiminnallisten tavoitteiden osalta huomiota tulisi kiinnittää tavoitteiden laatuun, mitattavuuteen ja seurattavuuteen.

Vakinaisen henkilöstön palkat budjetoidaan vakanssiluetteloiden mukaisesti, lisäksi vakanssiluettelossa on säilytettävät, mutta tällä hetkellä täyttämättä olevat vakanssit. Vakanssiluettelo ja henkilöstösuunnitelma ovat jaettu hyvinvointilautakunnalle oheismateriaalina. Henkilöstösuunnitelmassa arvioidaan toimintaympäristön muuttumisesta johtuvat henkilöstömuutokset, muuttuvat työtehtävät sekä eläkepoistuma. Talousarvioon on sisällytetty 2,0 % palkankorotusvaraus.

Hyvinvointipalveluiden vuoden 2026 henkilöstösuunnitelmassa on 366 vakanssia, joista useita täytetään vain osaksi vuotta. Vakanssit jakautuvat palvelualueella alla olevan mukaan:

	vakanssien määrä
Hallinto	9
Perusopetus	193
Varhaiskasvatus	147
Opinto- ja vapaa-aika	17

Hyvinvointipalveluiden toiminnalliset tavoitteet on laadittu esihenkilöiden strategiapäivässä ja ne on tehty tukemaan aiempien vuosien pitkän aikavälin tavoitteita.

Hyvinvointipalveluissa keskeisinä toiminnallisina tavoitteina jatketaan edelleen Unicefin lapsiystävällisen kunta -malliin sekä strategiseen suunnitteluun liittyviä toimenpiteitä.

Hyvinvointipalvelut tuottavat runsaasti lakisääteisiä palveluita ja opetusluokkien ja päiväkotiryhmien henkilöstömäärää ei pysty vähentämään. Uudistunut oppimisen tuen lainsäädäntö vaatii kouluilta vahvaa resursointia oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden ja ryhmäkohtaisen tuen järjestämiseen.

Vuoden 2026 aikana Viinijärvellä päästään siirtymään uusiin tai uudistettuihin koulu, varhaiskasvatus, kirjasto ja nuorisotyön tiloihin. Myös kuntalaisten vapaa-ajan harrastamiseen ja kokoontumiseen käytössä olevat tilat lisääntyvät, kun Viinijärven liikuntasali, nuorisotila ja ruokasali saadaan käyttöön. Viinijärven koulun leasing-maksut eivät vielä näy 2026 talousarviossa, mutta ne tulee huomioida suunnitelmakaudella.

Mattisenlahden koulun toiminta lakkaa 31.7.2026. Koulun henkilöstö ja oppilaat siirtyvät Liperin ja Ylämyllyn kouluihin. Koulun lakkautuksesta syntyy säästöjä, mutta samaan aikaan erityisesti Ylämyllyn koulun oppilasmäärä pysyy korkealla tasolla ja siellä henkilöstöä ei pysty lainkaan supistamaan, joten palkkakustannukset suurten korotusten myötä kasvavat.

Liperin kuntaan on lyhyellä aikavälillä tullut useita maahanmuuttajataustaisia oppilaita. Kunnassa toimii kaksi valmistavan opetuksen ryhmää. Lisäksi suomi toisena kielenä opetukseen on palkattu sivutoiminen opettaja.

Yleinen kustannusten nousu kuitenkin jatkuu, mutta maltillisesti. Talousarviossa kuljetuskustannukset on pidetty vuoden 2025 tasossa ja sisäiset kustannukset eivät kokonaisuudessa ole kasvaneet.

Kokonaisuutena hyvinvointipalveluiden toimintakatteen kasvua ei talouden tasapainottamisen toimista huolimatta ole saatu muutettua negatiiviseksi. Talousarvio on tehty hyvin tiukaksi eikä se juurikaan anna liikkumavaraa mahdollisiin muuttuviin tilanteisiin.

Hyvinvoinnin hallinto

Hyvinvoinnin hallinnon tulosalue sisältää lautakunnan, hallinnon ja hankkeiden sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kustannuspaikat. Hyvinvoinnin hallinnon tulosalueelle hankkeiden kustannuspaikalle on arvioitu saatavan erilaisia erityisavustus- ja hanketuloja noin 310 000 €, mikä on samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Hankkeiden omavastuuosuuksia on kirjattu kunkin palvelualueen omille kustannuspaikoille.

Hallinnon toimintakate on 634 649 € eli kasvua 5,5 %, 30 000 €. Toimintakatteen kasvu johtuu lähinnä kasvaneista henkilöstökustannuksista. Tulosalueelle on varattu lisää yhden toimistosihteerin palkkavaraus 7 kuukaudelle. Perusopetuksen puolelta on vähennetty vastaava summa.

Hallinnon tulosalueen toiminnalliset tavoitteet liittyvät kunnan lapsiystävällinen kunta -toimintaan ja talouden tasapainottamisen toimenpiteisiin sekä koulukuljetusten kilpailutuksen valmisteluun.

Perusopetus

Perusopetuksen tulosalueella käsitellään vuosikatetta toimintakatteen sijaan, koska Honkalammen koululle tulevat OKM:n valtionosuudet kirjataan koulun kustannuspaikalle toimintakatteen jälkeen. Perusopetuksen tulot pienevät, vaikka kotikuntakorvaustulos kasvavat. Tämä johtuu siitä, että suuri osa oppilaista, joista kotikuntakorvaustuloa saadaan, opiskelee Honkalammen koululla. Suurempi kotikuntakorvaustulo sekä kasvaneet Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuudet pienentävät muilta kunnilta perittäviä opetuksen kustannuksia. Honkalammen koulun saamat OKM:n valtionosuudet kasvavat oppilasmäärän kasvun ja korkeampien kertoimien takia. Perusopetuksen tulot arvioidaan olevan n. 1,7 M€, eli noin 3,8 % nykyistä vähemmän.

Perusopetuksen toimintakulut kasvavat 2,2 %. Suurin yksittäinen kasvua selittävä tekijä on palkankorotukset, joihin arvioidaan menevän 170 000 €. Talousarviossa on varauduttu myös kotikuntakorvausten kasvuun. Kotikuntakorvauksen perusosa on kasvanut ja ennakoitujen kotikuntakorvausmenot kasvavat Liperin kunnalla n. 120 000 €. Mattisenlahden koulu lakkautuu 31.7.2025. Opettajat ja oppilaat siirtyvät Liperin ja Ylämyllyn kouluihin. Alustava säästö toimintakuluissa on n. 200 000 €. Myös Salokylän ja Viinijärven koulun kustannukset pienenevät, kun resurssiopettajien palkkakustannukset jäävät pois. Viinijärven koulun kirjahankintoihin käytettävät eurot kaksinkertaistetaan vuodelle 2026, jotta vanhoja kirjasarjoja saadaan uudistettua.

Perusopetuksessa merkittävimmät resurssikasvut liittyvät Ylämyllyn kouluun. Koulun oppilasmäärä pysyy korkeana ja erityisesti yläkoulussa on suuret ikäluokat. Yläkoulussa opetustuntimäärä on suuri, mikä näkyy kasvavina henkilöstökustannuksina. Oppimisen tuen uudistuksen myötä on jouduttu resursoimaan erityisopetukseen. Ylämyllyn koulussa kalusterahat kohdennetaan alakoulun siirrettävien näyttöjen hankintaan ja yläkoululle hankitaan vain välttämättömät 7. luokkalaisten Chromebook-laitteet. Ylämyllyn alakoulun sisäisissä

vuokrissa on myös selkeä kasvu Paloaukean yksikössä tehtyjen peruskorjausten takia.

Perusopetuksessa merkittävät talouden tasapainottamisen toimenpiteet kohdistuivat vuodelle 2025, jolloin suunniteltu vuosikate oli - 0,6 % verrattuna edelliseen vuoteen. Vuodelle 2026 vuosikatteen kasvu on 2,1 %. Perusopetuksen vuosikate kokonaisuudessaan on 16 241 961 €.

Perusopetuksen toiminnallisissa tavoitteissa keskitytään edelleen kouluyhteisöjen hyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittämiseen sekä henkilöstön osaamisen vahvistamiseen.

Varhaiskasvatus

Vuoden 2026 toiminnalliset tavoitteet varhaiskasvatuksessa tukevat strategista kehittämistyötä, henkilöstön osaamisen vahvistamista sekä perheiden ja työntekijöiden hyvinvointia Liperin kunnassa. Tavoitteet ohjaavat yksiköiden toimintaa ja luovat edellytyksiä laadukkaalle, osallistavalle ja suunnitelmalliselle varhaiskasvatukselle.

Yksiköt ovat kirjanneet toimintasuunnitelmiinsa tavoitteet Neuvokas perhe -menetelmän käyttöönotosta. Varhaiskasvatuksen henkilöstölle järjestetään ammatillista täydennyskoulutusta, joissa painotetaan pedagogiikkaa sekä sensitiivistä vuorovaikutusta. Myös työhyvinvointiin kiinnitetään erityistä huomiota toteuttamalla työhyvinvointia edistäviä toimenpiteitä.

Tulosalueelle laaditaan ja otetaan käyttöön rekrytointia selkeyttävä prosessikaavio, joka tukee suunnitelmallista henkilöstöhallintoa.

Varhaiskasvatuksen toiminnalliset tavoitteiden kautta edistetään laadukasta ja kestävästä varhaiskasvatusta Liperin kunnassa.

Varhaiskasvatuksen talousarviossa on varauduttu uuden päiväkodin suunnittelun käynnistämiseen. Lean-prosessia ei varauduta jatkamaan tässä vaiheessa siivous- ja ruokapalvelun toimialojen kanssa, sillä varhaiskasvatuksessa kehitettävää on erityisesti työhyvinvointiin liittyvissä asioissa. Tulosalueella on varauduttu palkkojen korotuksiin.

Varhaiskasvatuksen tulosalueella kahden edellisen vuoden merkittävät talouden tasapainottamisen toimet näkyvät toiminnan kustannuksissa selvästi. Toimintakate vuodelle 2026 on 8 545 998 €, siinä on kasvua 0,2 %.

Opinto- ja vapaa-aika

Vuonna 2026 vapaa-aikapalvelut jatkavat toiminnan kehittämistä erityisesti kulttuuripalveluissa. Uusi kulttuurikoordinaattori aloittaa

vuoden 2026 alussa ja pääsee valmistelevaan kunnan kulttuuriohjelmalla tuleville vuosille. Tämä toiminnallinen tavoite siirtyi edelliseltä vuodelta henkilöstövaihdojen takia.

Viinijärven koulun tilojen valmistuminen vuoden 2026 lopulla muuttaa suuresti niin liikunta-, kulttuuri-, kuin nuorisopalveluiden toimintaa. Tilojen muutos ei vielä näy vuoden 2026 talousarviossa merkittävästi, mutta lisää selvästi suunnitelmakauden kuluja.

Liikuntapalveluiden talousarviossa ei juurikaan ole muutoksia edelliseen vuoteen. Toimintakatteen kasvu johtuu suurelta osin palkankorotuksista sekä sisäisten vuokrien kasvusta n. 60 000 €.

Nuorisotyössä ja kulttuuripalveluissa ei ole merkittäviä muutoksia aiempiin vuosiin. Kansalaisopiston, seutukirjaston ja musiikkiopiston ostopalveluissa on varauduttu vuoden 2025 tasoon. Vapaa-aikapalveluiden talousarvioon on kirjattu mahdollista globaalikasvatushanketta varten pieni omavastuuosuus.

Vapaa-aikapalveluissa on kaksi työntekijää, joiden palkkakuluja maksetaan Liperin kunnan saamista perinnöistä. Näitä palkkoja ei ole kirjattu hyvinvointipalveluiden talousarvioon.

- nuorisopalveluiden vapaa-aikaohjaaja, 5 % palkasta, jalkautuvan nuorisotyön koordinointi
- terveysliikunnanohjaaja 80 % palkasta, ikäihmisten liikunnan ja terveyden edistäminen

Opinto- ja vapaa-aikapalveluiden tulosalueen toimintakate vuodelle 2026 on 2 478 249 €, siinä on kasvua 2,9 %.

Hyvinvointipalveluiden toimintakatteen ja perusopetuksen osalta vuosikatteen arviot ja muutokset vuodelle 2026 on kuvattu seuraavaan taulukkoon.

	toiminta/vuosikate €	muutos
Hallinto	-634 649	+5,5 %
Perusopetus	-16 421 953	+2,1 %
Varhaiskasvatus	-8 545 998	+0,2 %
Opinto- ja vapaa-aika	-2 478 249	+2,9 %
Vuosikate yhteensä	-27 900 857	+1,7 %

Talousarviossa esitetään seuraavat investointikohteet:

Viinijärven koulun ja nuorisotilan irtokalusteet	140 000 €
Viinijärven koulun AV /ICT	80 000 €

Viinijärven päiväkodin kalusteet	55 000 €
Viinijärven kuntosalin laitteet	50 000 €
Viinijärven koulun ja nuorisotilan ensikertaisvarustaminen	60 000 €
Yhteensä	385 000 €

Valmistelija	Hyvinvointijohtaja Riitta Lappalainen
Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Lappalainen Riitta
Päätösehdotus	Lautakunta päättää hyväksyä hyvinvointipalveluiden talousarvion vuodelle 2026 ja esittää sen edelleen kunnanhallitukselle ja valtuustolle hyväksyttäväksi.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotus.
Ote	Kunnanhallitus
Toimeenpano	Hyvinvointipalvelut
Lisätietoja	Hyvinvointijohtaja p. 040 834 7185